

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, RIBARSTVA I RURALNOG RAZVOJA

1783

Na temelju članka 19. stavka 6. Zakona o zaštiti životinja (»Narodne novine«, broj 135/06) ministar poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja donosi

PRAVILNIK

O ZAŠTITI ŽIVOTINJA U VRIJEME USMRĆIVANJA^[1]

Poglavlje I.

PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE I POJMOVNIK

Predmet i područje primjene

Članak 1.

(1) Ovim se Pravilnikom određuju pravila za usmrćivanje životinja koje se uzgajaju ili drže radi proizvodnje hrane, vune, kože, krzna ili ostalih proizvoda kao i u svrhu depopulacije i s usmrćivanjem povezanih postupaka.

(2) Odredbe ovoga Pravilnika ne primjenjuju se na ribe osim odredbe članka 3. stavka 1. Pravilnika.

(3) Odredbe Poglavlja II. ovoga Pravilnika, osim članka 3. stavka 1. i 2., te odredbe Poglavlja III. i Poglavlja IV. ovoga Pravilnika, osim članka 19., ne primjenjuju se u slučaju prisilnog usmrćivanja životinja izvan klaonice ili u slučajevima kada bi udovoljavanje tim odredbama uzrokovalo neposredan i ozbiljan rizik za zdravlje ili sigurnost ljudi.

(4) Ovaj se Pravilnik ne primjenjuje:

(a) ako se životinje usmrćuju:

- tijekom pokusa koji se provode pod nadzorom nadležnog tijela;
- tijekom lova ili sportsko-rekreacijskog ribolova;
- tijekom kulturnih ili sportskih događaja;

(b) na perad, kuniće i zečeve koje je vlasnik zaklao izvan klaonice za osobnu potrošnju u kućanstvu.

Pojmovnik

Članak 2.

U smislu ovoga Pravilnika, primjenjuju se sljedeći pojmovi:

- (a) »usmrćivanje« – bilo koji namjerno potaknuti postupak koji dovodi do smrti životinje;
- (b) »povezani postupci« – postupci poput rukovanja životinjama, smještaja životinja u depo, sputavanja, omamljivanja i iskrvarivanja životinja koji se odvijaju u kontekstu i na mjestu na kojem se životinje usmrćuju;
- (c) »životinja« – bilo koji kralježnjak, osim gmazova i vodozemaca;
- (d) »prisilno usmrćivanje« – usmrćivanje ozlijeđenih ili bolesnih životinja koje trpe jake bolove ili pate i kad te bolove ili patnju nije moguće drugačije praktično olakšati;
- (e) »smještaj životinja u depo« – držanje životinja u štalama, odjeljcima, natkrivenim površinama ili vanjskim prostorima, koji su povezani s postupcima u klaonici ili su dio tih postupaka;
- (f) »omamljivanje« – svaki namjerno izazvani proces koji dovodi do gubitka svijesti i osjetljivosti bez boli, uključujući svaki proces koji dovodi do trenutne smrti životinje;
- (g) »vjerski obred« – niz postupaka koji se odnose na klanje životinja, a određeni su vjerom;
- (h) »kulturni ili sportski događaji« – događaji koji su u suštini i najvećim dijelom povezani s davno uspostavljenim kulturnim običajima ili sportskim aktivnostima, uključujući utrke ili druge oblike natjecanja, kojima nije svrha proizvodnja mesa ili drugih životinjskih proizvoda, ili ukoliko je ta proizvodnja marginalna u usporedbi sa samim događajem te nije gospodarski značajna;
- (i) »standardni operativni postupci« – niz pisanih uputa kojima se želi postići jednoobraznost izvođenja određene funkcije ili standarda;
- (j) »klanje« – usmrćivanje životinja namijenjenih ljudskoj potrošnji;
- (k) »klaonica« – svaki objekt koji se koristi za klanje kopnenih životinja na kojeg se primjenjuje Pravilnik o higijeni hrane životinjskog podrijetla (»Narodne novine«, broj 99/07, 28/10 i 45/11)[\[2\]](#);
- (l) »subjekt u poslovanju« – bilo koja fizička ili pravna osoba koja ima pod nadzorom provođenje usmrćivanja životinja ili s usmrćivanjem povezanih postupaka, obuhvaćenih ovim Pravilnikom;
- (m) »krznaši« – sisavci koji se prvenstveno uzgajaju radi proizvodnje krzna, poput kuna, tvorova, lisica, rakuna, nutrija i činčila;
- (n) »depopulacija« – postupak usmrćivanja životinja radi osiguranja javnog zdravlja, zdravlja životinja, dobrobiti životinja ili zbog zaštite okoliša, a provodi se pod nadzorom nadležnog tijela;
- (o) »perad« – ptice iz uzgoja, uključujući ptice koje se ne smatraju domaćim pticama, ali koje se uzgajaju kao domaće životinje, izuzimajući bezgrebenke;

(p) »sputavanje« – primjena bilo koje procedure koja je osmišljena za sputavanje pokreta životinja da bi se poštedjele svake boli koja se može izbjeći, straha ili uznemiravanja kako bi se olakšalo učinkovito omamljivanje ili usmrćivanje;

(r) »nadležno tijelo« – Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja – Uprava za veterinarstvo;

(s) »razaranje« – razaranje tkiva središnjeg živčanog sustava i leđne moždine izduženim štapolikim instrumentom koji se uvodi u čeonu šupljinu;

(t) »treće zemlje« – države koje nisu države članice Europske unije, osim Republike Hrvatske.

Poglavlje II. **OPĆI ZAHTJEVI**

Opći zahtjevi za usmrćivanje i s usmrćivanjem povezani postupci

Članak 3.

(1) Životinje se mora poštedjeti svake nepotrebne boli, nelagode ili patnje tijekom usmrćivanja ili s usmrćivanjem povezanih postupaka.

(2) U svrhu stavka 1. ovoga članka, subjekti u poslovanju moraju poduzeti potrebne mjere kako bi osigurali da:

(a) su životinjama osigurani potrebni uvjeti smještaja i zaštite, posebice tako da se drže čistima u primjerenim temperaturnim uvjetima i da se sprječava njihov pad ili klizanje;

(b) su životinje zaštićene od ozljeđivanja;

(c) se životinjama rukuje i smješta ih se u za njih namijenjen prostor uzimajući u obzir njihovo normalno ponašanje;

(d) životinje ne pokazuju znakove boli koje je moguće izbjeći ili straha ili nenormalnog ponašanja;

(e) životinje ne pate radi produljenog uskraćivanja vode ili hrane;

(f) se spriječi kontakt životinja, koji je moguće izbjeći, s drugim životinjama, a koji može ugroziti njihovu dobrobit.

(3) Objekti koji se koriste za usmrćivanje i s usmrćivanjem povezane postupke trebaju biti osmišljeni, izgrađeni, održavani i u njima se treba raditi tako da ispunjavaju uvjete iz stavka 1. i 2. ovoga članka u skladu s očekivanim uvjetima aktivnosti tog objekta tijekom godine.

Metode omamljivanja

Članak 4.

(1) Životinje se usmrćuju samo nakon omamljivanja u skladu s metodama i posebnim zahtjevima za primjenu metoda iz Dodatka I. ovoga Pravilnika. Gubitak svijesti i osjeta mora se održavati do smrti životinje.

(2) Nakon primjene metoda iz Dodatka I. ovoga Pravilnika koje ne izazivaju trenutačnu smrt (u daljnjem tekstu: omamljivanje) što je prije moguće moraju slijediti procedure koje osiguravaju smrt, kao što su iskrvarenje, razaranje, usmrćivanje električnom strujom ili produljenim uskraćivanjem kisika.

(3) Nadležno tijelo može izmijeniti i dopuniti Dodatak I. ovoga Pravilnika uzimajući u obzir znanstveni i tehnički napredak na temelju mišljenja Europske agencije za sigurnost hrane (*engl.* European Food Safety Authority, u daljnjem tekstu: EFSA). Sve takve izmjene i dopune moraju osiguravati razinu dobrobiti životinja koja je barem jednakovrijedna onoj koju osiguravaju postojeće metode.

(4) U slučaju da se životinje kolje u skladu sa zahtjevima vjerskih obreda, odredbe stavka 1. ovoga članka ne primjenjuju se pod uvjetom da se klanje odvija u klaonici.

Provjere omamljivanja

Članak 5.

(1) Subjekti u poslovanju moraju osigurati da osobe koje su odgovorne za omamljivanje životinja ili drugo za to određeno osoblje provodi redovite provjere kako bi osigurali da životinje ne pokazuju znakove svijesti ili osjetljivosti od završetka omamljivanja do smrti.

(2) Provjere iz stavka 1. ovoga članka provode se na dostatnom reprezentativnom uzorku životinja i njihova se učestalost određuje uzimajući u obzir ishod prethodnih provjera i bilo kojih čimbenika koji mogu utjecati na učinkovitost omamljivanja.

(3) Kada ishod provjera ukazuje da životinja nije primjereno omamljena, osoba odgovorna za omamljivanje odmah poduzima odgovarajuće mjere kako je navedeno standardnim operativnim postupcima sastavljenim u skladu sa člankom 6. stavkom 2. ovoga Pravilnika.

(4) Ukoliko se, u smislu članka 4. stavka 4. ovoga Pravilnika, životinje usmrćuju bez prethodnog omamljivanja, osobe odgovorne za klanje moraju provoditi sustavne provjere kako bi osigurali da životinje ne pokazuju znakove svijesti ili osjeta prije oslobađanja iz opreme za sputavanje i da ne pokazuju znakove života prije nego se proslijede na skidanje kože ili šurenje.

(5) Za potrebe stavka 1. i 2. ovoga članka, subjekti u poslovanju mogu postupke provjere koristiti kako je opisano u vodičima dobre prakse iz članka 13. ovoga Pravilnika.

(6) Prema potrebi, da bi se osigurala visoka razina pouzdanosti omamljivanja te na temelju mišljenja EFSA-e, nadležno tijelo može donijeti odstupanja od zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka.

Standardni operativni postupci

Članak 6.

(1) Subjekti u poslovanju moraju unaprijed planirati usmrćivanje životinja i s usmrćivanjem povezane postupke te ih provoditi u skladu sa standardnim operativnim postupcima.

(2) Subjekti u poslovanju moraju sastaviti i provoditi standardne operativne postupke kako bi osigurali da se usmrćivanje i s usmrćivanjem povezani postupci provode u skladu s člankom 3. stavkom 1. ovoga Pravilnika.

Standardni operativni postupci koji se odnose na omamljivanje, moraju:

(a) uzeti u obzir preporuke proizvođača;

(b) za svaku metodu omamljivanja koja se koristi moraju odrediti, na temelju dostupnih znanstvenih dokaza, ključne parametre iz Poglavlja I. Dodatka I. ovoga Pravilnika te osigurati njihovu učinkovitost pri omamljivanju životinja;

(c) precizno odrediti mjere koje se moraju provesti kada provjere iz članka 5. ovoga Pravilnika ukazuju da životinja nije primjereno omamljena ili, u slučaju životinja koje su zaklane u skladu sa člankom 4. stavkom 4. ovoga Pravilnika, da životinja i dalje pokazuje znakove života.

(3) U smislu stavka 2. ovog članka, subjekt u poslovanju može koristiti standardne operativne postupke opisane u vodičima dobre prakse iz članka 13. ovoga Pravilnika.

(4) Na zahtjev nadležnog tijela subjekti u poslovanju moraju dati na uvid svoje standardne operativne postupke.

Razina osposobljenosti i potvrda o osposobljenosti

Članak 7.

(1) Usmrćivanje i s usmrćivanjem povezane postupke mogu provoditi samo osobe koje su primjereno osposobljene za takve poslove tako da životinjama ne uzrokuju nepotrebnu bol, nelagodu ili patnju.

(2) Subjekti u poslovanju moraju osigurati da sljedeće operacije klanja provode samo osobe koje imaju potvrdu o osposobljenosti za takve operacije kako je određeno člankom 21. ovoga Pravilnika čime se dokazuje njihova sposobnost da ih provode u skladu s ovim Pravilnikom:

(a) rukovanje i postupanje sa životinjama prije sputavanja;

(b) sputavanje životinja u svrhu omamljivanja ili usmrćivanja;

(c) omamljivanje životinja;

(d) procjena učinkovitog omamljivanja;

(e) vješanje živih životinja na primjerenu opremu ili dizanje živih životinja;

(f) iskrvarivanje živih životinja;

(g) klanje u skladu sa člankom 4. stavkom 4. ovoga Pravilnika.

(3) Ne dovodeći u pitanje obvezu iz stavka 1. ovog članka, usmrćivanje krznaša provodi se u nazočnosti i pod izravnim nadzorom osobe koja ima potvrdu o osposobljenosti iz članka 21. ovoga Pravilnika izdanu za sve operacije koje se provode pod njezinim nadzorom. Subjekti u poslovanju koji uzgajaju krznaše moraju unaprijed obavijestiti nadležno tijelo kada planiraju usmrćivanje tih životinja.

Upute za upotrebu opreme za sputavanje i omamljivanje

Članak 8.

(1) Proizvodi koji se na tržište stavljaju ili oglašavaju kao oprema za sputavanje ili omamljivanje mogu se prodavati samo ako ih prate primjerene upute o njihovoj upotrebi na način koji osigurava optimalne uvjete dobrobiti životinja. Proizvođači moraju upute javno objaviti putem interneta.

(2) U uputama iz stavka 1. ovoga članka mora se detaljno utvrditi:

- (a) vrste, kategorije, količine i/ili mase životinja za koje se oprema namjerava koristiti;
- (b) preporučeni parametri koji odgovaraju različitim okolnostima upotrebe, uključujući ključne parametre iz Poglavlja I. Dodatka I. ovoga Pravilnika;
- (c) postupak za sustavno praćenje učinkovitosti opreme za omamljivanje, u skladu s odredbama ovoga Pravilnika;
- (d) preporuke za održavanje i, tamo gdje je to nužno, kalibraciju opreme za omamljivanje.

Upotreba opreme za sputavanje i omamljivanje

Članak 9.

(1) Subjekti u poslovanju moraju osigurati da se sva oprema koja se koristi za sputavanje i omamljivanje održava i provjerava u skladu s uputama proizvođača te da provjeru obavljaju osobe koje su za tu svrhu posebno osposobljene.

(2) Subjekti u poslovanju moraju voditi evidenciju o održavanju opreme; evidenciju moraju čuvati najmanje godinu dana te je dati na uvid nadležnom tijelu na njegov zahtjev.

(3) Subjekti u poslovanju moraju osigurati da je tijekom postupaka omamljivanja na mjestu omamljivanja stalno dostupna pričuvna oprema i da se ista koristi u slučaju neuspješnog djelovanja opreme za omamljivanje koja je izvorno za to predviđena. Pričuvna metoda može biti različita od metode koja je prvotno upotrijebljena.

(4) Subjekti u poslovanju moraju osigurati da se ne koristi oprema za sputavanje životinja, uključujući opremu za sputavanje glave, sve dok osoba koja je zadužena za omamljivanje ili iskrvarivanje nije spremna životinju omamiti ili iskrvariti što je prije moguće.

Osobna potrošnja u kućanstvu

Članak 10.

(1) Odredbe članka 3. stavka 1., članka 4. stavka 1. i članka 7. stavka 1. ovoga Pravilnika primjenjuju se samo na klanje životinja osim peradi, kunića i zečeva, te s time povezane postupke izvan klaonice koje provodi vlasnik životinja ili osoba pod odgovornošću i nadzorom vlasnika, za osobnu potrošnju u kućanstvu.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, zahtjevi iz članka 15. stavka 3. ovoga Pravilnika i zahtjevi iz točki 1.8. do 1.11. i iz točke 3.1. Dodatka III. ovoga Pravilnika te, ukoliko se to odnosi na obično omamljivanje, zahtjevi iz točke 3.2. Dodatka III. ovoga Pravilnika, primjenjuju se na klanje životinja osim peradi, zečeva, kunića, svinja, ovaca i koza izvan klaonice koje provodi vlasnik životinja ili osoba pod odgovornošću i nadzorom vlasnika, za osobnu potrošnju u kućanstvu.

Izravna opskrba malim količinama peradi, kunića i zečeva

Članak 11.

(1) Na klanje peradi, kunića i zečeva na farmi u svrhu izravne opskrbe malim količinama mesa kojima proizvođač opskrbljuje krajnjeg potrošača ili lokalni objekt u maloprodaji koji takvim mesom u obliku svježeg mesa izravno opskrbljuje krajnjeg potrošača, pod uvjetom da broj životinja koje su na farmi zaklane ne premašuje maksimalni broj životinja određen od strane nadležnog tijela, primjenjuju se samo zahtjevi iz članka 3. stavka 1., članka 4. stavka 1. i članka 7. stavka 1. ovoga Pravilnika.

(2) Zahtjevi iz Poglavlja II. i III. ovoga Pravilnika primjenjuju se na klanje životinja iz stavka 1. ovog članka kada njihov broj premašuje maksimalni broj u smislu stavka 1. ovog članka.

Uvoz iz trećih zemalja

Članak 12.

(1) Zahtjevi iz Poglavlja II. i III. ovoga Pravilnika primjenjuju se u smislu članka 12. stavka 2. točke (a) Pravilnika o službenim kontrolama hrane životinjskog podrijetla (»Narodne novine«, broj 99/07 i 28/10)[\[3\]](#).

(2) Veterinarski certifikat koji prati meso uvezeno iz trećih zemalja mora sadržavati dodatak kojim se potvrđuje da je udovoljeno zahtjevima koji su barem jednakovrijedni onima iz Poglavlja II. i III. ovoga Pravilnika.

Razvoj i distribucija vodiča dobre prakse

Članak 13.

(1) Nadležno tijelo potiče razvoj i distribuciju vodiča dobre prakse u svrhu lakše provedbe ovoga Pravilnika.

(2) Kada su takvi vodiči sastavljeni, organizacije subjekata u poslovanju moraju ih razviti i distribuirati:

(a) u dogovoru s predstavnicima nevladinih organizacija, nadležnog tijela i drugih zainteresiranih stranaka;

(b) uzimajući u obzir znanstvena mišljenja iz članka 20. stavka 1. točke (c) ovoga Pravilnika.

(3) Nadležno tijelo procjenjuje vodiče dobre prakse kako bi se osiguralo da su razvijeni u skladu sa stavkom 2. ovoga članka i da su u skladu s važećim smjernicama Europske unije.

(4) Ukoliko organizacije subjekata u poslovanju ne predlože vodiče dobre prakse, nadležno tijelo može razviti i objaviti vlastite vodiče dobre prakse.

(5) Nadležno tijelo prosljeđuje Europskoj komisiji (u daljnjem tekstu: Komisija) sve vodiče dobre prakse koje je procijenilo.

Poglavlje III.

DODATNI UVJETI KOJIMA MORAJU UDOVOLJITI KLAONICE

Uređenje, konstrukcija i oprema klaonica

Članak 14.

(1) Subjekti u poslovanju moraju osigurati da uređenje i konstrukcija klaonica te oprema koja se u njima koristi udovoljavaju odredbama Dodatka II. ovoga Pravilnika.

(2) Za potrebe ovoga Pravilnika, subjekti u poslovanju kad se to zahtijeva, podnose nadležnom tijelu iz članka 4. Pravilnika o higijeni hrane životinjskog podrijetla 2 za svaku klaonicu sljedeće:

(a) najveći broj životinja po satu za svaku liniju klanja;

(b) kategorije životinja i njihovu masu za koje se može koristiti oprema za sputavanje ili omamljivanje;

(c) najveći kapacitet za svaki prostor u depou.

(3) Nadležno tijelo prilikom odobravanja klaonice procjenjuje informacije koje je subjekt u poslovanju podnio u skladu sa stavkom 2. ovoga članka.

(4) Nadležno tijelo može donijeti sljedeće:

(a) odstupanja od odredbi iz Dodatka II. ovoga Pravilnika vezano za pokretne klaonice;

(b) izmjene i dopune Dodatka II. ovoga Pravilnika u skladu sa znanstvenim i tehničkim napretkom.

Rukovanje životinjama i njihovo sputavanje u klaonicama

Članak 15.

(1) Subjekti u poslovanju moraju osigurati udovoljavanje operativnim pravilima za klaonice iz Dodatka III. ovoga Pravilnika.

(2) Subjekti u poslovanju moraju osigurati da su sve životinje koje se usmrćuju bez prethodnog omamljivanja u skladu s člankom 4. stavkom 4. ovoga Pravilnika pojedinačno sputane. Preživači se moraju sputati mehanički.

(3) Ne smiju se koristiti sustavi za sputavanje goveda okretanjem u obrnuti položaj ili bilo koji neprirodni položaj osim u slučaju klanja životinja iz članka 4. stavka 4. ovoga Pravilnika i pod uvjetom da su opremljeni napravom koja sputava bočne i vertikalne kretnje glave te da ih se može prilagoditi veličini životinje.

(4) Zabranjuju se sljedeći načini sputavanja:

(a) vješanje ili podizanje životinja pri svijesti;

(b) mehaničko sputavanje ili učvršćivanje nogu kao i papaka ili kopita životinja;

(c) presijecanje leđne moždine, na primjer korištenjem šiljatog instrumenta ili bodeža;

(d) upotreba električne struje za imobilizaciju životinje koja ne omamljuje ili ne usmrćuje životinju pod kontroliranim uvjetima, posebice svaka vrsta električne struje koja ne prolazi prvo kroz mozak.

(5) Iznimno, točke (a) i (b) stavka 4. ovoga članka ne odnose se na sputavanje peradi.

(6) Nadležno tijelo može izmijeniti i dopuniti Dodatak III. ovoga Pravilnika kako bi se u obzir uzeo znanstveni i tehnički napredak, uključujući mišljenje EFSA-e.

Procedure sustavnog praćenja u klaonicama

Članak 16.

(1) Za potrebe članka 5. ovoga Pravilnika, subjekti u poslovanju uspostavljaju i primjenjuju prikladne procedure sustavnog praćenja u klaonicama.

(2) Procedure sustavnog praćenja iz stavka 1. ovoga članka opisuju način na koji se provjere iz članka 5. ovoga Pravilnika provode te uključuju najmanje sljedeće:

(a) ime i prezime osoba odgovornih za proceduru sustavnog praćenja;

(b) pokazatelje za otkrivanje znakova gubitka i prisutnosti svijesti ili osjetljivosti kod životinja; pokazatelje za otkrivanje odsutnosti znakova života u životinja koje se kolju u skladu sa člankom 4. stavkom 4. ovoga Pravilnika;

(c) kriterije kojima se utvrđuje jesu li rezultati pokazatelja iz točke (b) ovoga stavka zadovoljavajući;

(d) okolnosti i/ili vrijeme u kojem se sustavno praćenje treba odvijati;

- (e) broj životinja u svakom uzorku koji se mora pregledati tijekom sustavnog praćenja;
- (f) primjerene procedure kojima se osigurava da se u slučaju neudovoljavanja kriterijima iz točke (c) ovoga stavka provedu ponovne provjere postupaka omamljivanja ili usmrćivanja u svrhu prepoznavanja uzroka koji su doveli do navedenih nedostataka i promjene koje su nužne za takve postupke.
- (3) Subjekti u poslovanju moraju uspostaviti posebne procedure sustavnog praćenja za svaku liniju klanja.
- (4) Učestalost nadzora u obzir uzima glavne čimbenike rizika, poput promjena u pogledu vrsta ili veličine životinja za klanje ili način rada osoblja te se uspostavlja u svrhu osiguravanja rezultata s visokom razinom pouzdanosti.
- (5) U svrhu stavaka 1. do 4. ovog članka, subjekti u poslovanju mogu koristiti procedure sustavnog praćenja kako je opisano u vodičima dobre prakse iz članka 13. ovoga Pravilnika.

Osoba odgovorna za dobrobit životinja

Članak 17.

- (1) Subjekti u poslovanju za svaku klaonicu moraju odrediti osobu odgovornu za dobrobit životinja koja im pomaže u osiguranju provođenja odredaba ovoga Pravilnika.
- (2) Osoba odgovorna za dobrobit životinja odgovara izravno subjektu u poslovanju i njemu izravno podnosi izvješće o događanjima koji se odnose na dobrobit životinja. Osoba odgovorna za dobrobit životinja mora imati ovlasti da od osoblja klaonice zatraži provođenje bilo kojih postupaka koji su neophodni radi osiguravanja udovoljavanja odredbama ovoga Pravilnika.
- (3) Odgovornosti osobe odgovorne za dobrobit životinja određene su u standardnim operativnim postupcima klaonice s kojima je osoblje klaonice upoznato na učinkovit način.
- (4) Osoba odgovorna za dobrobit životinja mora imati potvrdu o osposobljenosti iz članka 21. ovoga Pravilnika za sve postupke u klaonici za koje je odgovorna.
- (5) Osoba odgovorna za dobrobit životinja vodi evidenciju o poduzetim mjerama za poboljšanje dobrobiti životinja u klaonici u kojoj obavlja svoje zadaće. Evidencija se čuva najmanje jednu godinu i po zahtjevu se daje na uvid kontrolnom tijelu ili službenom veterinaru.
- (6) Stavci 1. do 5. ovoga članka ne primjenjuju se na klaonice koje kolju manje od 1 000 jedinica životinja za klanje ili 150 000 ptica ili kunića godišnje.
- (7) Za potrebe stavka 6. ovoga članka »jedinica životinja za klanje« je standardna mjerna jedinica koja omogućuje okupljanje različitih kategorija životinja za klanje u svrhu uspoređivanja.
- (8) Prilikom primjene stavka 6. ovoga članka koriste se sljedeće stope konverzije:

(a) odrasla goveda u smislu posebnog propisa kojima se uspostavlja zajednička organizacija poljoprivrednog tržišta i o posebnim odredbama za određene poljoprivredne proizvode^[4] i kopitari: 1 jedinica životinja za klanje;

(b) ostala goveda: 0,50 jedinica životinja za klanje;

(c) svinje žive vage teže od 100 kg: 0,20 jedinica životinja za klanje;

(d) ostale svinje: 0,15 jedinica životinja za klanje;

(e) ovce i koze: 0,10 jedinica životinja za klanje;

(f) janjad, jarad i prasad lakša od 15 kg žive vage: 0,05 jedinica životinja za klanje.

Poglavlje IV. **DEPOPULACIJA I PRISILNO USMRĆIVANJE**

Depopulacija

Članak 18.

(1) Nadležno tijelo prije provođenja postupaka depopulacije donosi akcijski plan za osiguravanje udovoljavanja odredbama ovoga Pravilnika. Planirani postupci omamljivanja i usmrćivanja te odgovarajući standardni operativni postupci za osiguravanje udovoljavanja odredbama ovoga Pravilnika sastavni su dio kriznih planova iz područja zdravlja životinja, a na temelju procjene utvrđene kriznim planom s obzirom na veličinu i mjesto na kojem je postavljena sumnja na izbijanje bolesti.

(2) Nadležno tijelo:

(a) osigurava da se takvi postupci provode u skladu s akcijskim planom iz stavka 1. ovoga članka;

(b) poduzima primjerene mjere za očuvanje dobrobiti životinja u najboljim mogućim uvjetima.

(3) Za potrebe ovoga članka i u iznimnim okolnostima, nadležno tijelo može odobriti odstupanja od jedne ili više odredbi ovoga Pravilnika ukoliko smatra da udovoljavanje odredbama istoga može utjecati na zdravlje ljudi ili značajno usporiti proces iskorjenjivanja bolesti.

(4) Do 30. lipnja svake godine nadležno tijelo šalje Komisiji izvješće o postupcima depopulacije provedenim tijekom prethodne godine i te podatke ustupa javnosti putem interneta.

(5) Izvješće o svakom postupku depopulacije mora uključivati:

(a) razloge depopulacije;

(b) broj i vrstu usmrćenih životinja;

- (c) postupke omamljivanja i usmrćivanja;
- (d) opis uočenih poteškoća te prema potrebi, rješenja za otklanjanje ili smanjenje patnje životinja;
- (e) odobrena odstupanja u skladu sa stavkom 3. ovoga članka.

Prisilno usmrćivanje

Članak 19.

U slučaju prisilnog usmrćivanja posjednik životinja mora poduzeti sve potrebne mjere kako bi se životinju usmrtilo što je prije moguće.

Poglavlje V. **NADLEŽNO TIJELO**

Znanstvena podrška

Članak 20.

(1) Nadležno tijelo mora imati dostatnu neovisnu znanstvenu podršku koja, na njihov zahtjev, osigurava:

- (a) znanstvenu i tehničku ekspertizu koja se odnosi na odobrenje klaonica iz članka 14. stavka 2. i 3. ovoga Pravilnika i razvoj novih metoda omamljivanja;
- (b) znanstvena mišljenja o uputama koje osigurava proizvođač za upotrebu i održavanje opreme za sputavanje i omamljivanje;
- (c) znanstvena mišljenja o vodičima dobre prakse u skladu s odredbama ovoga Pravilnika;
- (d) preporuke u smislu ovoga Pravilnika, posebice vezano za nadzore i revizije;
- (e) mišljenja o kapacitetu i primjerenosti drugih tijela i subjekata za ispunjavanje zahtjeva iz članka 21. stavka 2. ovoga Pravilnika.

(2) Znanstvena podrška može se pružati mrežnim putem, s obzirom na zadaće iz stavka 1. ovoga članka koje se provode u odnosu na sve navedene odgovarajuće aktivnosti.

(3) Nadležno tijelo određuje jednu kontaktnu točku o čemu obavještava javnost putem interneta.

(4) Kontaktna točka je odgovorna za izmjenu tehničkih i znanstvenih informacija te najboljih praksi o provedbi ovoga Pravilnika sa drugim kontaktnim točkama zemalja članica Europske unije i Komisijom.

Potvrda o osposobljenosti

Članak 21.

(1) Za potrebe članka 7. ovoga Pravilnika nadležno tijelo odgovorno je za:

(a) osiguravanje da su osoblju uključenom u usmrćivanje i sa usmrćivanjem povezanim postupcima dostupni tečajevi osposobljavanja;

(b) izdavanje potvrda o osposobljenosti kojima se potvrđuje prolazni uspjeh na neovisnom konačnom ispitu; predmeti toga ispita trebaju biti odgovarajući s obzirom na kategorije životinja te odgovarati operacijama iz članka 7. stavaka 2. i 3. ovoga Pravilnika, kao i predmetima iz Dodatka IV. ovoga Pravilnika;

(c) odobravanje programa osposobljavanja iz točke (a) ovoga stavka te sadržaja i načina provođenja ispita iz točke (b) ovoga stavka.

(2) Nadležno tijelo može provođenje konačnog ispita i izdavanje potvrde o osposobljenosti prenijeti na drugo tijelo ili subjekt koji:

(a) posjeduju potrebnu stručnost, osoblje i opremu za obavljanje takve djelatnosti;

(b) su neovisni i bez sukoba interesa s obzirom na konačni ispit i izdavanje potvrde o osposobljenosti.

(3) Nadležno tijelo može prenijeti organizaciju tečajeva za osposobljavanje na drugo tijelo ili subjekt koji posjeduju potrebnu stručnost, osoblje i opremu za obavljanje takve djelatnosti.

(4) Nadležno tijelo putem interneta obavještava javnost o tijelima i subjektima na koje su takve zadaće prenijete.

(5) U potvrdi o osposobljenosti mora biti navedeno na koju se kategoriju životinja, vrstu opreme i operacije iz članka 7. stavaka 2. ili 3. ovoga Pravilnika odnosi.

(6) Nadležno tijelo priznaje uvjerenja o osposobljenosti izdana u jednoj od država članica Europske unije.

(7) Nadležno tijelo može izdati privremene potvrde o osposobljenosti pod uvjetom da:

(a) je podnositelj zahtjeva prijavljen na jednom od tečajeva osposobljavanja iz stavka 1. točke (a) ovoga članka;

(b) podnositelj zahtjeva radi u nazočnosti i pod izravnim nadzorom druge osobe koja posjeduje potvrdu o osposobljenosti izdanu za posebne postupke koji će se provoditi;

(c) privremena potvrda ne važi dulje od tri mjeseca; i

(d) podnositelj zahtjeva podnese pisanu izjavu u kojoj izjavljuje da mu prethodno nije izdana druga privremena potvrda o osposobljenosti istog opsega ili dostavi dokaz nadležnom tijelu da nije bio u mogućnosti izaći na konačni ispit.

(8) Ne dovodeći u pitanje odluku suda ili nadležnog tijela koje zabranjuje rukovanje životinjama potvrda o osposobljenosti, uključujući privremenu potvrdu o osposobljenosti, izdaje se samo ukoliko podnositelj zahtjeva dostavi pisanu izjavu kojom izjavljuje da nije

počinio ozbiljno kršenje odredbi Zakona o zaštiti životinja tijekom tri godine koje prethode datumu podnošenja zahtjeva za izdavanje potvrde.

(9) Nadležno tijelo priznaje kvalifikacije stečene za druge svrhe kao istovrijedne onima za koje su izdane potvrde o osposobljenosti u smislu ovoga Pravilnika ukoliko su stečene pod uvjetima istovjetnim onima iz ovoga članka. Nadležno tijelo putem interneta objavljuje i redovito ažurira popis kvalifikacija koje se priznaju kao istovrijedne onima za koje su izdane potvrde o osposobljenosti u smislu ovoga Pravilnika.

Poglavlje VI. **MJERE U SLUČAJU NESUKLADNOSTI**

Nesukladnosti

Članak 22.

(1) U smislu članka 54. Pravilnika o službenim kontrolama koje se provode radi verifikacije postupanja u skladu s odredbama propisa o hrani i hrani za životinje te propisa o zdravlju i zaštiti životinja (»Narodne novine«, 99/07 i 74/08) [\[5\]](#) nadležno tijelo može:

(a) zahtijevati od subjekata u poslovanju da izmijene i dopune svoje standardne operativne postupke te osobito da uspore ili zaustave proizvodnju;

(b) zahtijevati od subjekata u poslovanju da pojačaju učestalost provjera iz članka 5. ovoga Pravilnika i izmijene i dopune procedure sustavnog praćenja iz članka 16. ovoga Pravilnika;

(c) ukinuti i oduzeti potvrdu o osposobljenosti izdanu na temelju ovoga Pravilnika osobi koja više ne pokazuje dovoljnu osposobljenost, znanje i svjesnost o svojim zadaćama tijekom provođenja operacije za koje je potvrda izdana;

(d) oduzeti ovlasti iz članka 21. stavka 3. ovoga Pravilnika;

(e) zahtijevati izmjenu i dopunu uputa iz članka 8. ovoga Pravilnika uzimajući u obzir znanstvena mišljenja dobivena na temelju članka 20. stavka 1. točke (b) ovoga Pravilnika.

(2) Kada nadležno tijelo ukinе i oduzme potvrdu o osposobljenosti, o svojoj odluci izvješćuje izdavatelja potvrde.

Kazne

Članak 23.

(1) Kaznene odredbe koje se primjenjuju u slučaju postupanja protivno odredbama ovoga Pravilnika određene su Zakonom o zaštiti životinja. Kazne koje se izriču u slučaju postupanja protivno odredbama ovoga Pravilnika moraju biti djelotvorne, razmjerne i preventivne.

(2) Komisija mora do 1. siječnja 2013. godine biti obaviještena o propisanim kaznenim odredbama kao i o svim kasnijim izmjenama i dopunama tih odredbi.

Poglavlje VII.
ZAVRŠNE I PRIJELAZNE ODREDBE

Stroži propisi

Članak 24.

(1) Nadležno tijelo obavještava Komisiju o strožim nacionalnim propisima o zaštiti životinja u vrijeme usmrćivanja koja se odnose na:

- (a) usmrćivanje i s usmrćivanjem povezane postupke izvan klaonice;
- (b) klanje i s usmrćivanjem povezane postupke vezano za uzgojenu divljač kako je definirano točkom 1.6. Priloga I. Pravilnika o higijeni hrane životinjskog podrijetla², uključujući sobove;
- (c) klanje i s klanjem povezane postupke sa životinjama u skladu sa člankom 4. stavkom 4. ovoga Pravilnika.

(2) Ukoliko na temelju novih znanstvenih dokaza nadležno tijelo ocijeni da je nužno poduzeti mjere za osiguravanje šire zaštite životinja u vrijeme usmrćivanja s obzirom na metode omamljivanja iz Dodatka I. ovoga Pravilnika, o predviđenim mjerama izvješćuje Komisiju.

(3) Dopusšteno je stavljanje u promet proizvoda životinjskoga podrijetla dobivenih od životinja koje su usmrćene u drugoj državi članici Europske unije u slučaju da iste nisu bile usmrćene u skladu s propisima Republike Hrvatske koji osiguravaju širu zaštitu životinja u vrijeme usmrćivanja.

Članak 25.

Dodaci I. do IV. tiskani su u prilogu ovoga Pravilnika i čine njegov sastavni dio.

Završne odredbe

Članak 26.

(1) Stupanjem na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o zaštiti životinja pri klanju ili usmrćivanju (»Narodne novine, broj 39/08).

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, u svrhu provedbe članka 27. stavka 1. ovoga Pravilnika ostaju na snazi sljedeće odredbe Pravilnika o zaštiti životinja pri klanju ili usmrćivanju:

- točka 1. Poglavlja I. Dodatka A;
- točka 1. Poglavlja II. Dodatka A;
- druga rečenica točke 3. Poglavlja II. Dodatka A;
- točke 7. – 9. Poglavlja II. Dodatka A;

- prva rečenica točke 10. Poglavlja II. Dodatka A;
- točka 2. Odjeljka 3.A Poglavlja II. Dodatka C;
- točka 1.1. Odjeljka 3.B Poglavlja II. Dodatka C;
- točka 2. Odjeljka 3.B Poglavlja II. Dodatka C;
- točka 4. Odjeljka 3.B Poglavlja II. Dodatka C;
- točka 2. Odjeljka 4. Poglavlja II. Dodatka C; i
- točka 3. Odjeljka 4. Poglavlja II. Dodatka C.

Prijelazne odredbe

Članak 27.

(1) Do 8. prosinca 2019. godine, članak 14. stavak 1. ovoga Pravilnika primjenjuje se samo na nove klaonice ili na novo uređene, izgrađene ili opremljene klaonice na koje se odnose odredbe Dodatka II. ovoga Pravilnika, a koje nisu započele s radom prije 1. siječnja 2013. godine.

(2) Do 8. prosinca 2015. godine, potvrde o osposobljenosti iz članka 21. ovoga Pravilnika izdaju se u skraćenom postupku osobama koje imaju najmanje trogodišnje odgovarajuće stručno iskustvo.

Stupanje na snagu

Članak 28.

(1) Ovaj Pravilnik stupa na snagu 1. siječnja 2013. godine.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, odredba članka 11. ovoga Pravilnika stupa na snagu donošenjem posebnog propisa kojim se uređuje izravna opskrba malim količinama mesa kojima proizvođač opskrbljuje krajnjeg potrošača ili lokalni objekt u maloprodaji koji takvim mesom u obliku svježeg mesa izravno opskrbljuje krajnjeg potrošača.

(3) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, odredbe članka 13. stavka 5., članka 18. stavci 4. i 5., članak 20. stavak 4. i članak 23. stavak 2. te članak 24. ovoga Pravilnika stupaju na snagu od dana pristupanja Republike Hrvatske u članstvo Europske unije.

Klasa: 011-02/11-01/16

Urbroj: 525-06-1-0255/11-5

Zagreb, 14. lipnja 2011.

Potpredsjednik
Vlade

Republike
Hrvatske i
ministar
poljoprivrede,
ribarstva i
ruralnog razvoja
Petar
Čobanković, v. r.

DODATAK I.

POPIS METODA OMAMLJIVANJA I S OMAMLJIVANJEM POVEZANI SPECIFIČNI ZAHTJEVI

(kako je navedeno u članku 4. ovoga Pravilnika)

Poglavlje I. **METODE**

Tablica 1.
Mehaničke metode

Br.	Naziv	Opis	Uvjeti upotrebe	Ključni parametri	Specifični zahtjevi za određene metode – Poglavlje II. ovoga Dodatka
1.	Pištolj za omamljivanje sa penetrirajućim klinom	Značajno i nepovratno oštećenje mozga izazvano šokom i prodorom klina pištolja za omamljivanje. Obično omamljivanje.	Sve vrste životinja. Klanje, depopulacija i ostale situacije.	Mjesto primjene i smjer pucnja. Primjerena brzina, izlazna dužina i promjer klina pištolja usklađena s veličinom i vrstom životinje. Najdulje vrijeme od omamljivanja do klanja/ usmrćivanja.	Nije primjenjivo.
2.	Pištolj za omamljivanje sa nepenetrirajućim klinom	Značajno oštećenje mozga izazvano šokom prilikom primjene pištolja	Preživači, perad, kunići i zečevi.	Mjesto primjene i smjer pucnja. Primjerena	Točka 1.

		za omamljivanje sa nepenetrirajućim klinom. Obično omamljivanje.	Samo prilikom klanja preživača. Klanje, depopulacija i ostale situacije vezano za perad, kuniće i zečeve.	brzina, promjer i oblik klina pištolja u skladu s veličinom i vrstom životinje. Jakost upotrijebljenog naboja. Najdulje vrijeme od omamljivanja do klanja/usmrćivanja.	
3.	Vatreno oružje sa slobodnim projektilom	Značajno i nepovratno oštećenje mozga izazvano šokom i prodorom jednog ili više projektila.	Sve vrste životinja. Klanje, depopulacija i ostale situacije.	Mjesto primjene projektila. Snaga i kalibar naboja. Vrsta projektila.	Nije primjenjivo.
4.	Maceracija	Trenutačno drobljenje čitave životinje.	Pilići do 72 sata starosti i zameci u jajetu. Sve situacije osim klanja.	Najveća veličina serije koja se uvodi u takav postupak. Udaljenost između oštrica i brzina rotacije. Mjera za sprječavanje pretrpavanja.	Točka 2.
5.	Dislokacija vrata	Ručno ili mehaničko istezanje i zakretanje vrata što izaziva moždanu ishemiju.	Perad do 5 kg žive vage. Klanje, depopulacija i ostale situacije.	Nije primjenjivo.	Točka 3.
6.	Perkusivni udarac u glavu	Čvrst i precizan udarac u glavu koji izaziva značajno oštećenje mozga.	Prasad, janjad, jarad, kunići, zečevi, krznaši i perad do 5 kg	Snaga i mjesto primjene udarca.	Točka 3.

			žive vage. Klanje, depopulacija i ostale situacije.		
--	--	--	---	--	--

Tablica 2.
Metode koje uključuju primjenu električne struje

Br.	Naziv	Opis	Uvjeti upotrebe	Ključni parametri	Specifični zahtjevi Poglavlja II. ovoga Dodatka
1.	Omamljivanje električnom strujom (samo na glavi)	Izlaganje mozga struji koja dovodi do općeg epileptičnog uzorka na elektroencefalogramu (EEG). Obično omamljivanje.	Sve vrste životinja. Klanje, depopulacija i ostale situacije.	Najmanja jakost struje (A ili mA). Najmanja napetost (V). Najviša frekvencija (Hz). Najkraće vrijeme primjene. Najdulje vrijeme od omamljivanja do klanja/usmrćivanja. Učestalost kalibracije opreme. Optimizacija toka struje. Sprječavanje šoka izazvanog električnom strujom prije omamljivanja. Mjesto primjene i kontaktna površina	Točka 4.

				elektroda.	
2.	Omamljivanje električnom strujom (glava-tijelo)	<p>Izlaganje tijela električnoj struji koja istovremeno dovodi do općeg epileptičnog uzorka na EEG-u i fibrilacije ili prestanka rada srca.</p> <p>Obično omamljivanje u slučaju klanja.</p>	<p>Sve vrste životinja.</p> <p>Klanje, depopulacija i ostale situacije.</p>	<p>Najmanja jakost struje (A ili mA).</p> <p>Najmanja napetost (V).</p> <p>Najviša frekvencija (Hz).</p> <p>Najmanje vrijeme primjene.</p> <p>Učestalost kalibracije opreme.</p> <p>Optimizacija toka struje.</p> <p>Sprječavanje šoka izazvanog električnom strujom prije omamljivanja.</p> <p>Mjesto primjene i kontaktna površina elektroda.</p> <p>Najdulje vrijeme od omamljivanja do klanja/usmrćivanja,</p> <p>u slučaju običnog omamljivanja.</p>	Točka 5.
3.	Primjena električne struje u vodenoj kupki	<p>Izlaganje čitavog tijela struji koja dovodi do općeg epileptičnog uzorka na EEG-u i moguće fibrilacije ili prestanka rada srca.</p> <p>Obično omamljivanje osim u slučajevima</p>	<p>Perad.</p> <p>Klanje, depopulacija i ostale situacije.</p>	<p>Najmanja jakost struje (A ili mA).</p> <p>Najmanja napetost (V).</p> <p>Najviša frekvencija (Hz).</p> <p>Učestalost</p>	Točka 6.

		<p>kada je frekvencija jednaka ili manja od 50 Hz.</p>		<p>kalibracije opreme.</p> <p>Sprječavanje šoka izazvanog električnom strujom prije omamljivanja.</p> <p>Smanjivanje boli prilikom sputavanja životinje na najmanju moguću mjeru.</p> <p>Optimizacija toka struje.</p> <p>Najdulje trajanje sputavanja prije uvođenja životinje u vodenu kupku.</p> <p>Najmanje vrijeme izlaganja za svaku životinju.</p> <p>Uranjanje ptica sve do osnovice krila.</p> <p>Najdulje vrijeme od omamljivanja do klanja/usmrćivanja, za frekvencije preko 50 Hz.</p>	
--	--	--	--	--	--

Tablica 3.
Metode koje uključuju primjenu plina

Br.	Naziv	Opis	Uvjeti upotrebe	Ključni parametri	Specifični zahtjevi Poglavlja II. ovoga Dodatka
-----	-------	------	-----------------	-------------------	--

1.	Ugljični dioksid pri visokim koncentracijama	<p>Izravno ili postupno izlaganje svjesnih životinja mješavini plinova koja sadrži više od 40 % ugljičnog dioksida.</p> <p>Metoda se može koristiti u jamama, tunelima, spremnicima ili zgradama koje su prethodno zapečaćene.</p> <p>Obično omamljivanje prilikom klanja svinja.</p>	<p>Svinje, kune, činčile, perad osim pataka i gusaka.</p> <p>Klanje samo za svinje.</p> <p>Ostale situacije osim klanja za perad, kune, činčile, svinje.</p>	<p>Koncentracija ugljičnog dioksida.</p> <p>Trajanje izlaganja plinu</p> <p>Najdulje vrijeme od omamljivanja do klanja/ usmrćivanja, u slučaju običnog omamljivanja.</p> <p>Kakvoća plina.</p> <p>Temperatura plina.</p>	<p>Točka 7.</p> <p>Točka 8.</p>
2.	Ugljični dioksid u dvije faze	<p>Uzastopno izlaganje svjesnih životinja mješavini plinova koja sadrži više od 40 % ugljičnog dioksida nakon čega se, kada su životinje izgubile svijest, ponavlja izlaganje višoj koncentraciji ugljičnog dioksida.</p>	<p>Perad.</p> <p>Klanje, depopulacija i ostale situacije.</p>	<p>Koncentracija ugljičnog dioksida.</p> <p>Trajanje izlaganja.</p> <p>Kakvoća plina.</p> <p>Temperatura plina.</p>	Nije primjenjivo.
3.	Ugljični dioksid u smjesi s inertnim plinovima	<p>Izravno ili postupno izlaganje svjesnih životinja mješavini plinova koja sadrži više od 40 % ugljičnog dioksida u smjesi s inertnim plinovima. Metoda se može koristiti u jamama, vrećama, tunelima, spremnicima ili zgradama koje su prethodno zapečaćene.</p> <p>Obično omamljivanje u</p>	<p>Svinje i perad.</p> <p>Klanje, depopulacija i ostale situacije.</p>	<p>Koncentracija ugljičnog dioksida.</p> <p>Trajanje izlaganja.</p> <p>Najdulje vrijeme od omamljivanja do klanja/ usmrćivanja, u slučaju običnog omamljivanja.</p> <p>Kakvoća plina.</p> <p>Temperatura</p>	Točka 8.

		<p>slučaju svinja ukoliko je trajanje izlaganja koncentraciji od najmanje 30 % ugljičnog dioksida manje od 7 minuta.</p> <p>Obično omamljivanje u slučaju peradi ukoliko je ukupno trajanje izlaganja koncentraciji od najmanje 30 % ugljičnog dioksida manje od 3 minute.</p>		<p>plina.</p> <p>Koncentracija kisika.</p>	
4.	Inertni plinovi	<p>Izravno ili postupno izlaganje svjesnih životinja mješavini inertnih plinova poput argona ili dušika što vodi anoksiji. Metoda se može koristiti u jamama, vrećama, tunelima, spremnicima ili zgradama koje su prethodno zapečaćene.</p> <p>Obično omamljivanje u slučaju klanja svinja.</p> <p>Obično omamljivanje za perad ukoliko je trajanje izlaganja anoksiji manje od 3 minute.</p>	<p>Svinje i perad.</p> <p>Klanje, depopulacija i ostale situacije.</p>	<p>Koncentracija kisika.</p> <p>Trajanje izlaganja.</p> <p>Kakvoća plina.</p> <p>Najdulje vrijeme od omamljivanja do klanja/ usmrćivanja, u slučaju običnog omamljivanja.</p> <p>Temperatura plina.</p>	Točka 8.
5.	Ugljični monoksid (čisti izvor)	<p>Izlaganje svjesnih životinja mješavini plinova koja sadrži više od 4 % ugljičnog monoksida.</p>	<p>Krznashi, perad i prasad.</p> <p>Ostale situacije osim klanja.</p>	<p>Kakvoća plina.</p> <p>Koncentracija ugljičnog monoksida.</p> <p>Trajanje</p>	Točke 9.1, 9.2. i 9.3.

				izlaganja. Temperatura plina.	
6.	Ugljični monoksid u smjesi sa drugim plinovima	Izlaganje svjesnih životinja mješavini plinova koja sadrži više od 1 % ugljičnog monoksida u smjesi s drugim toksičnim plinovima.	Krznashi, perad i prasad. Ostale situacije osim klanja.	Koncentracija ugljičnog monoksida. Trajanje izlaganja. Temperatura plina. Filtracija plina koji dolazi iz stroja.	Točka 9.

Tablica 4.
Ostale metode

Br.	Naziv	Opis	Uvjeti upotrebe	Ključni parametri	Specifični zahtjevi Poglavlja II. ovoga Dodatka
1.	Injekcijska aplikacija sredstva za usmrćivanje	Gubitak svijesti i osjetljivosti nakon čega slijedi nepovratna smrt izazvana sredstvom za usmrćivanje apliciranim injekcionim putem.	Sve vrste životinja. Ostale situacije osim klanja.	Vrsta injekcije. Upotreba odobrenih proizvoda.	Nije primjenjivo.

Poglavlje II. **POSEBNI ZAHTEJEVI ZA ODREĐENE METODE**

1. Pištolj za omamljivanje sa nepenetrirajućim klinom

Prilikom upotrebe ove metode subjekti u poslovanju moraju obratiti pozornost na izbjegavanje frakture lubanje.

Ova se metoda koristi samo za preživace koji su lakši od 10 kg žive vage.

2. Maceracija

Ova metoda osigurava trenutačnu maceraciju i neposrednu smrt životinja. Naprava sadrži mehanički pokretane smrtonosne oštrice ili produžene polistirenske izdanke koji se okreću velikom brzinom. Kapacitet naprave mora biti dostatan za osiguravanje trenutačnog

usmrćenja svih životinja, čak i ako se radi o velikom broju životinja koje se usmrćuju ovom metodom.

3. Dislokacija vrata i perkusivni (mehanički) udarac u glavu

Ove se metode ne koriste kao rutinske metode, već samo ukoliko za omamljivanje nisu dostupne druge metode.

Ove se metode ne koriste u klaonicama osim kao pomoćna metoda za omamljivanje.

Nijedna osoba ne smije ručnom dislokacijom vrata ili perkusivnim udarcem u glavu usmrтити više od sedamdeset životinja na dan.

Ručna dislokacija vrata ne smije se koristiti na životinjama koje imaju više od tri kilograma žive vage.

4. Omamljivanje električnom strujom (samo glava)

4.1. Prilikom omamljivanja električnom strujom, elektrode moraju obuhvatiti mozak životinje i biti prilagođene veličini glave životinje.

4.2. Omamljivanje električnom strujom samo na glavi provodi se u skladu s najmanjim jakostima struje navedenim u tablici 1. ovog Poglavlja.

Tablica 1.

Najmanja jakost struje za omamljivanja električnom strujom samo na glavi

Kategorija životinja	Goveda stara 6 mjeseci ili starija	Goveda mlađa od 6 mjeseci	Ovce i koze	Svinje	Kokoši	Pure
Najmanja jakost struje	1,28 A	1,25 A	1,00 A	1,30 A	240 mA	400 mA

5. Omamljivanja električnom strujom (glava-tijelo)

5.1. Ovce, koze, svinje

Najmanja jakost električne struje za omamljivanje (glava-tijelo) je 1 amper za ovce i koze i 1,30 ampera za svinje.

5.2. Lisice

Elektrode se stavljaju u usta i rektum s najmanjom jakosti struje od 0,3 ampera i najmanjom napetosti od 110 volti u trajanju od najmanje tri sekunde.

5.3. Činčile

Elektrode se stavljaju na uho i rep s najmanjom jakosti struje od 0,57 ampera u trajanju od najmanje 60 sekundi.

6. Primjena električne struje u vodenoj kupki za perad

6.1. Životinje se ne sputavaju ukoliko su premale za omamljivanje električnom strujom u vodenoj kupki ili ukoliko bi sputavanje potaklo ili povećalo bol kojoj su životinje izložene (kod vidljivo ozlijeđenih životinja). U tim slučajevima one se usmrćuju alternativnim metodama.

6.2. Naprave za sputavanje trebaju biti mokre prije sputavanja živih ptica i izlaganja električnoj struji. Ptice trebaju biti obješene za obje noge.

6.3. Za životinje iz tablice 2. ovoga Poglavlja, omamljivanje električnom strujom u vodenoj kupki mora se provesti u skladu s navedenom najmanjom jakosti struje, a životinje se toj jakosti struje izlažu u trajanju od najmanje četiri sekunde.

Tablica 2.

Zahtjevi vezani za opremu za omamljivanje električnom strujom u vodenoj kupki
(prosječne vrijednosti po životinji)

Frekvencija (Hz)	Kokoši	Pure	Patke i guske	Prepelice
< 200 Hz	100 mA	250 mA	130 mA	45 mA
Od 200 do 400 Hz	150 mA	400 mA	Nije dopušteno	Nije dopušteno
Od 400 do 1500 Hz	200 mA	400 mA	Nije dopušteno	Nije dopušteno

7. Ugljični dioksid pri visokim koncentracijama

U slučaju svinja, kuna i činčila koristi se najmanja koncentracija od 80 % ugljičnog dioksida.

8. Ugljični dioksid, upotreba inertnih plinova ili kombinacije tih smjesa plinova

Plinovi ni pod kojim uvjetima ne smiju ući u prostoriju ili mjesto na kojem se životinje omamljuju ili usmrćuju na način da stvaraju opekotine ili uznemiravanje zbog smrzavanja ili nedostatka vlage.

9. Ugljični monoksid (čisti izvor ili u smjesi s drugim plinovima)

9.1. Životinje se čitavo vrijeme mora promatrati.

9.2. Životinje se uvode jedna po jedna i mora se osigurati da prije ulaska sljedeće životinje prethodna bude u nesvjesnom stanju ili mrtva.

9.3. Životinje u komori moraju ostati do usmrćenja.

9.4. Plin koji proizvodi motor posebno prilagođen u svrhu usmrćivanja životinja može se koristiti pod uvjetom da je osoba odgovorna za usmrćivanje prethodno provjerila da je plin:

(a) dovoljno ohlađen;

(b) dovoljno filtriran;

(c) slobodan od bilo kakvih iritirajućih komponenti ili plinova.

Motor se provjerava svake godine prije početka usmrćivanja životinja.

9.5. Životinje se ne smiju staviti u komoru dok se ne postigne najmanja koncentracija ugljičnog monoksida.

DODATAK II.

UREĐENJE, KONSTRUKCIJA I OPREMA KLAONICA

(kako je navedeno u članku 14. ovoga Pravilnika)

1. Svi objekti za privremeni smještaj životinja prije klanja

1.1. Ventilacijski sustavi se oblikuju, izgrađuju i održavaju tako da je trajno osigurana dobrobit životinja, uzimajući u obzir očekivani raspon vremenskih uvjeta.

1.2. Ukoliko su potrebni mehanički načini ventilacije, potrebno je predvidjeti alarm i pomoćne objekte u slučaju hitnih situacija radi mogućih kvarova.

1.3. Objekti za privremeni smještaj životinja prije klanja se oblikuju i izgrađuju tako da se na najmanju moguću mjeru svede rizik ozljeda životinja i pojava iznenadne buke.

1.4. Objekti za privremeni smještaj životinja prije klanja oblikuju se i izgrađuju tako da olakšaju nadzor životinja. Potrebno je osigurati primjereno fiksno ili prijenosno osvjetljenje kako bi se u svako doba omogućio nadzor životinja.

2. Objekti za privremeni smještaj životinja prije klanja koje nisu isporučene u spremnicima

2.1. Odjeljci, prolazi i ograde oblikuju se i izgrađuju kako bi omogućili:

(a) životinjama slobodno kretanje u potrebnom pravcu koristeći njihove karakteristične obrasce ponašanja i bez skretanja pozornosti;

(b) svinjama ili ovcama da hodaju jedna do druge, osim u slučaju prolaza koji vode do opreme za sputavanje.

2.2. Rampe i mostovi moraju biti opremljeni bočnom zaštitom kako bi osigurali da životinje ne mogu pasti.

2.3. Sustav dostave vode u odjeljcima mora biti oblikovan, izgrađen i održavan tako da se životinjama, bez nepotrebnog ozljeđivanja, u svako doba omogući pristup čistoj vodi i da im se ne ograničava kretanje.

2.4. Kada se koristi odjeljak za čekanje koji se nalazi između odjeljaka za smještaj životinja i prolaza koji vodi do mjesta za omamljivanje, odjeljak za čekanje mora biti izgrađen tako da ima ravni pod i čvrste stranice te oblikovan na način da se životinje ne mogu spoticati niti sudarati.

2.5. Podovi moraju biti izgrađeni i održavani tako da rizik klizanja, padanja ili povreda nogu životinja svede na najmanju moguću mjeru.

2.6. Ukoliko klaonice imaju na otvorenom objekte za privremeni smještaj životinja prije klanja, bez prirodne nadstrešnice ili sjenice, potrebno je osigurati primjerenu zaštitu od nepoželjnih vremenskih uvjeta. U nedostatku takve zaštite, takvi se objekti za privremeni smještaj životinja prije klanja ne koriste tijekom nepoželjnih vremenskih uvjeta. U nedostatku prirodnog izvora vode, potrebno je osigurati opremu za napajanje.

3. Oprema i prostori za sputavanje životinja

3.1. Oprema i prostori za sputavanje životinja moraju se oblikovati, izgraditi i održavati kako bi:

- (a) optimizirali primjenu metode omamljivanja ili usmrćivanja;
- (b) spriječili povrede ili nagnječenja životinja;
- (c) na najmanju moguću mjeru sveli naprezanje i glasanje prilikom sputavanja životinja;
- (d) na najmanju moguću mjeru sveli trajanje sputavanja.

3.2. Za životinje vrsta goveda moraju se koristiti odjeljci za sputavanje koji se koriste pri primjeni pneumatskog pištolja za omamljivanje, a odjeljci moraju biti opremljeni napravom koja sprečava lateralno i vertikalno pomicanje glave životinje.

4. Oprema za omamljivanje električnom strujom (osim opreme za omamljivanje u vodenoj kupki)

4.1. Oprema za omamljivanje električnom strujom mora biti postavljena s napravom koja prikazuje i bilježi pojedinosti o ključnim parametrima električne struje za svaku omamljenu životinju. Naprava se postavlja tako da je osoblju jasno vidljiva i daje jasno vidljiv i čujan signal upozorenja ukoliko trajanje izlaganja padne ispod zahtijevane razine. Ti se zapisi moraju čuvati najmanje godinu dana.

4.2. Automatska oprema za omamljivanje električnom strujom povezana s napravom za sputavanje mora osigurati konstantnu jakost struje.

5. Oprema za omamljivanje u vodenoj kupki

5.1. Linija s opremom za sputavanje životinja vješanjem mora biti oblikovana i smještena tako da ptice koje na njima vise nemaju nikakvih zapreka i da se ometanje životinja svede na najmanju moguću mjeru.

5.2. Linija s opremom za sputavanje životinja vješanjem mora biti oblikovana tako da ptice koje su u svjesnom stanju ne vise na njima dulje od jedne minute. Međutim, patke, guske i pure koje su u svjesnom stanju ne smiju visjeti dulje od dvije minute.

5.3. Čitava dužina linije s opremom za sputavanje životinja vješanjem do točke ulaska u kotao za šurenje mora biti lako dostupna u slučaju da se životinje trebaju ukloniti s linije za klanje.

5.4. Veličina i oblik metalnih držača mora biti primjerena veličini nogu peradi koju se kolje, tako da se kontakt s električnom strujom može osigurati bez uzrokovanja boli.

5.5. Oprema za omamljivanje u vodenoj kupki mora biti opremljena električno izoliranom ulaznom rampom te oblikovana i održavana tako da sprečava prelijevanje vode na ulazu.

5.6. Vodena kupka mora biti oblikovana tako da se razina uranjanja ptica može lagano prilagoditi.

5.7. Elektrode u vodenoj kupki se moraju protezati čitavom dužinom vodene kupke. Vodena kupka mora biti oblikovana i održavana tako da su metalni držači prilikom prolaska kroz vodu i u trajnom doticaju s uzemljenom vodilicom o koju se taru.

5.8. Sustav koji je u doticaju s prsnim košem ptica mora biti izgrađen od točke sputavanja do ulaska ptica u vodenu kupku kako bi ih se umirilo.

5.9. Pristup opremi za omamljivanje u vodenoj kupki mora biti osiguran kako bi se omogućilo iskrvarivanje ptica koje su bile omamljene i ostale su u vodenoj kupki radi kvara ili zastoja u liniji.

5.10. Oprema za omamljivanje u vodenoj kupki mora biti povezana s napravom koja prikazuje i bilježi pojedinosti o ključnim korištenim parametrima električne struje. Ti se zapisi moraju čuvati najmanje godinu dana.

6. Oprema za omamljivanje svinja i peradi plinom

6.1. Oprema za omamljivanje plinom, uključujući pokretne trake, mora biti oblikovana i izgrađena kako bi se:

(a) optimizirala primjena metode omamljivanja plinom;

(b) spriječili povrede ili nagnječenja životinja;

(c) na najmanju moguću mjeru sveli naprezanje i glasanje životinja prilikom sputavanja.

6.2. Oprema za omamljivanje plinom mora biti takva da može trajno mjeriti, prikazivati i bilježiti koncentraciju plina i vrijeme izlaganja, te da daje jasno vidljiv i čujan znak upozorenja ukoliko koncentracija plina padne ispod zahtijevane razine. Naprava se mora postaviti tako da je osoblje jasno vidi. Ti se zapisi moraju čuvati najmanje godinu dana.

6.3. Oprema za omamljivanje plinom mora biti oblikovana tako da su, čak i pri najvećoj dopuštenoj gustoći, životinje u mogućnosti leći na način da ne leže jedna preko druge.

DODATAK III.

OPERATIVNA PRAVILA ZA KLAONICE

(kako je navedeno u članku 15. ovoga Pravilnika)

1. Dolazak životinja, njihovo kretanje i rukovanje životinjama

1.1. Osoba odgovorna za dobrobit životinja ili osoba koja podnosi izvješće izravno osobi odgovornoj za dobrobit životinja mora sustavno procjenjivati uvjete dobrobiti za svaku pošiljku životinja po njihovom dolasku u svrhu određivanja prioriteta, s osobito u svrhu određivanja prioriteta s obzirom na životinje koje imaju posebne potrebe u pogledu dobrobiti te odgovarajuće mjere koje se trebaju poduzeti.

1.2. Životinje se po dolasku moraju istovariti što je prije moguće i zaklati bez nepotrebnog odgađanja.

Sisavci, osim kunića i zečeva, koji se po dolasku ne odvođe izravno na mjesto klanja moraju biti smješteni u depo.

Životinje koje nisu zaklane u roku od 12 sati nakon dolaska moraju biti nahranjene te im se nakon toga mora davati umjerena količina hrane u primjerenim vremenskim razmacima. U takvim slučajevima životinjama mora se osigurati primjerena količina stelje ili istovrsnog materijala koji jamči razinu ugođe primjerenu vrsti i broju smještenih životinja. Taj materijal mora jamčiti učinkovito otjecanje ili osigurati prikladno upijanje mokraće i fecesa.

1.3. Spremnici u kojima se životinje prevoze moraju biti čisti, njima se treba pažljivo rukovati, posebice ako imaju perforirano ili fleksibilno dno te:

(a) se ne smiju bacati, ispuštati niti prevrtati;

(b) tamo gdje je to moguće, moraju se utovariti i istovariti horizontalno i mehanički;

Kada god je to moguće životinje se moraju istovariti pojedinačno.

1.4. Kada se spremnici stavljaju jedan na drugi, moraju se poduzeti potrebne mjere predostrožnosti kako bi se:

(a) ograničilo padanje mokraće i fecesa na životinje koje su smještene ispod;

(b) osigurala stabilnost spremnika;

(c) osiguralo nesmetano prozračivanje.

1.5. U svrhu klanja, životinje koje još sišu, životinje u laktaciji, ženke koje su tijekom putovanja rodile ili životinje dopremljene u spremnicima imaju prednost pred svim drugim životinjama. Ukoliko to nije moguće, mora se osigurati da se životinje oslobode od patnje, posebice:

(a) mužnja životinja u laktaciji u vremenskim razmacima od najviše 12 sati;

(b) primjerene uvjete za mladunčad koje siše i dobrobit novorođene životinje u slučaju da je ženka rodila;

(c) vodu za životinje dopremljene u spremnicima.

1.6. Sisavcima, osim kunićima i zečevima, koji se nakon dolaska i istovara ne odvođe izravno na mjesto klanja, mora u svako doba biti na raspolaganju voda za piće nuđena iz primjerene opreme.

1.7. Mora se osigurati jednakomjerna opskrba životinjama za omamljivanje i klanje kako bi se spriječilo da oni koji životinjama rukuju požuruju životinje iz odjeljaka.

1.8. Zabranjeno je:

(a) udarati ili nogama tući životinje;

(b) primjenjivati pritisak na bilo koje posebno osjetljivo mjesto tijela na način da se životinjama nanosi nepotrebna bol ili patnja;

(c) podizati ili vući životinje za glavu, uši, rogove, noge, rep ili runo, ili njima rukovati tako da im se nanosi nepotrebna bol ili patnja;

(d) koristiti zašiljene štapove ili druge šiljate predmete;

(e) savijati, stiskati ili lomiti repove životinjama ili grabiti bilo koju životinju za oči.

1.9. Upotreba naprava koje uzrokuju električne šokove mora se izbjegavati koliko je god to moguće. U svakom slučaju, takve se naprave koriste samo za odrasla goveda i odrasle svinje koje se odbijaju pokrenuti, te samo ukoliko ispred njih ima dovoljno prostora da se pomaknu. Šokovi ne smiju trajati dulje od jedne sekunde, moraju se primjenjivati u odgovarajućim razmacima i samo na mišićima stražnjeg dijela tijela. Šokovi se ne smiju ponovljeno primjenjivati ako životinja na njih ne reagira.

1.10. Životinje se ne smiju vezivati za rogove, paroške ili nosne prstene, a noge im se ne smiju vezati zajedno. U slučaju da životinje moraju biti vezane, uže, konopi ili drugo sredstvo mora biti:

(a) dovoljno jako da ne pukne;

(b) dovoljno dugačko da životinjama omogućuje, da po potrebi, legnu, jedu i piju;

(c) oblikovano tako da nema opasnosti od gušenja ili ozljeđivanja te da omogućuje brzo oslobađanje životinja.

1.11. Životinje koje ne mogu hodati ne smije se vući na mjesto klanja, već ih se treba usmrtniti tamo gdje leže.

2. Dopunska pravila za sisavce u privremenom smještaju prije klanja (osim kunića i zečeva)

2.1. Svaka životinja mora imati dovoljno prostora da može ustati, leći i, osim za goveda koja se drži pojedinačno, da se može okrenuti.

2.2. Životinje moraju biti držane u privremenom smještaju prije klanja na način da su sigurne i da im se spriječi bijeg te zaštititi od grabežljivaca.

2.3. Na svakom odjeljku mora biti jasno istaknuta vidljiva oznaka s datumom i mjestom dolaska i, osim za goveda koja se drži pojedinačno, najveći broj životinja koje se u njemu mogu držati.

2.4. Odjeljci za izolaciju životinja koje zahtijevaju posebnu brigu moraju biti pripremljeni i spremni za neposrednu upotrebu svakog radnog dana klaonice prije dolaska bilo koje životinje.

2.5. Zdravstveno i opće stanje životinja u privremenom smještaju prije klanja redovito pregledava osoba odgovorna za dobrobit životinja ili osoba koja za to ima primjerenu stručnost.

3. Iskrvarivanje životinja

3.1. Kada je jedna osoba zadužena za omamljivanje, sputavanje, podizanje i iskrvarivanje životinja, ta osoba te operacije provodi u slijedu na jednoj životinji, prije nego što bilo koju od njih obavi na drugoj životinji.

3.2. U slučaju običnog omamljivanja ili klanja u skladu sa člankom 4. stavkom 4. ovoga Pravilnika, dvije karotidne arterije ili žile iz kojih one izlaze moraju biti sustavno prerezane. Električna stimulacija se izvodi samo kada je potvrđeno nesvjesno stanje životinje. Daljnji postupci obrade kože ili šurenje provode se tek nakon provjere odsutnosti znakova života životinje.

3.3. Ptice se ne kolju automatskim rezačem vratova osim ukoliko se može potvrditi da su ti rezači učinkovito prerezali obje krvne žile. Ukoliko rezači vratova nisu bili učinkoviti, ptice moraju biti trenutačno zaklane.

DODATAK IV.

ODNOS IZMEĐU AKTIVNOSTI I ZAHTJEVA ZA ISPITIVANJE OSPOSOBLJENOSTI

(kako je navedeno u članku 21. ovoga Pravilnika)

Operacije klanja iz članka 7. stavka 2. ovoga Pravilnika	Predmeti ispitivanja u svrhu provjere osposobljenosti
Sve operacije navedene u članku 7. stavku 2. točkama (a) do (g) ovoga Pravilnika.	Ponašanje životinja, patnja životinja, svijest i osjetljivost, stres kod životinja.
(a) rukovanje životinjama i briga o životinjama prije sputavanja;	Praktični aspekti rukovanja životinjama i sputavanja životinja.
(b) sputavanje životinja radi omamljivanja ili usmrćivanja;	Poznavanje uputa proizvođača o vrsti opreme za sputavanje koja se koristi u slučaju mehaničkog sputavanja.
(c) omamljivanje životinja;	Praktični aspekti tehnika omamljivanja i

	<p>poznavanje uputa proizvođača o vrsti opreme za omamljivanje.</p> <p>Pomoćne metode omamljivanja i/ili usmrćivanja.</p> <p>Osnovno održavanje i čišćenje opreme za omamljivanje i/ili usmrćivanje.</p>
(d) procjena učinkovitog omamljivanja;	<p>Sustavno praćenje učinkovitosti omamljivanja.</p> <p>Pričuvne metode omamljivanja i/ili usmrćivanja.</p>
(e) vješanje ili dizanje živih životinja;	<p>Praktični aspekti rukovanja životinjama i sputavanja životinja.</p> <p>Sustavno praćenje učinkovitosti omamljivanja.</p>
(f) iskrvarivanje živih životinja;	<p>Sustavno praćenje učinkovitosti omamljivanja i odsutnosti znakova života.</p> <p>Pričuvne metode omamljivanja i/ili usmrćivanja.</p> <p>Primjerena upotreba i održavanje noževa za iskrvarivanje.</p>
(g) klanje u skladu s člankom 4. stavkom 4. ovoga Pravilnika;	<p>Primjerena upotreba i održavanje noževa za iskrvarivanje.</p> <p>Sustavno praćenje odsutnosti znakova života.</p>
Operacije usmrćivanja iz članka 7. stavka 3. ovoga Pravilnika	Predmeti ispitivanja u svrhu provjere osposobljenosti
Usmrćivanje krznaša	<p>Praktični aspekti rukovanja životinjama i sputavanja životinja.</p> <p>Praktični aspekti tehnika omamljivanja i poznavanja uputa proizvođača o vrsti opreme za omamljivanje.</p> <p>Pričuvne metode omamljivanja i/ili usmrćivanja.</p> <p>Sustavno praćenje učinkovitosti omamljivanja i potvrđivanje smrti.</p> <p>Osnovno održavanje i čišćenje opreme za omamljivanje i/ili usmrćivanje.</p>

[1]Ovim se Pravilnikom preuzimaju odredbe Uredbe Vijeća (EZ) br. 1099/2009 od 24. rujna 2009. godine o zaštiti životinja u vrijeme usmrćivanja.

[2]Pravilnikom su preuzete odredbe Uredbe (EZ) br. 853/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. godine kojom se utvrđuju posebna pravila higijene hrane životinjskog podrijetla.

[3]Pravilnikom su preuzete odredbe Uredbe (EZ) br. 854/2004 Europskoga parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. godine kojom se utvrđuju posebna pravila za obavljanje službenih kontrola proizvoda životinjskog podrijetla namijenjenih prehrani ljudi.

[4]Uredba Vijeća (EZ) br. 1234/2007 od 22. listopada 2007. godine koja uspostavlja zajedničku organizaciju poljoprivrednog tržišta i o posebnim odredbama za određene poljoprivredne proizvode (Jedinstvena uredba o ZOT-u) izravno će se primjenjivati danom ulaska Republike Hrvatske u članstvo Europske unije.

[5]Pravilnikom su preuzete odredbe Uredbe (EZ) br. 882/2004 Europskoga parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. godine o službenim kontrolama koje se provode radi verifikacije postupanja u skladu s odredbama propisa o hrani i hrani za životinje, te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja.